

# Genbrugsgravsten



**DS** DANSKE  
STENHUGGERIER



## Hvad er CSR?



### **Corporate Social Responsibility**

**Milton Friedman**

**Nobelprismodtager og anerkendt amerikansk økonom:**

**Virksomheder har ét socialt ansvar, nemlig at øge deres profit.**

## Der er nye boller på suppen



**Citat fra Dagbladet Informations artikel  
06.11.2020**

**”Sean Connery selv er vel heller ikke som sådan  
en helt og et maskulint forbillede....**

**I hvert fald er han også blevet jagtet af tidsånden  
for i et gammel Playboy-interview i 90’erne at  
have sagt, at kvinder kan have godt af en lussing –  
en udtalelse, han siden har forsvaret.”**

## Den sidste hippie er død:



**En ny victoriansk periode er på vej:**

**Høj arbejdsmoral**

**Pligtfølelse**

**Selvstændighed**

**Økonomisk rationalitet**

**Forkastelse af alt lystbetonet adfærd!**

**Skru ned for varmen og tag uldsokker på.**

# FN Verdensmål



**Der er 17 !!**

- **Klimaforandringerne er den største katalysator**
- **MeToo debatten har sat fokus på ligestilling/trivsel og arbejdsmiljø**

**Kompleksiteten er enorm**

**Det vigtigste er at være med og gøre noget**

# CSR og ESG i private virksomheder



**Corporate Social Responsibility**

**Ansvar over for samfundet**

**Environmental, Social and Governance  
Responsibility**

**Ansvar over for investorer**

**Danske Kirkers Råd**



**Opfyld 26 af 50 tiltag**

**Det har 357 kirker og 74 kirkegårde gjort**

**Have & Landskab 2023 netop afholdt**

# Stenhuggerne skal tale ind i samme dagsorden



**Ansvar for omhyggelig omgang med råvarer for at mindske spild**

**Fokus på energiforbrug**

**Nedbringelse og genanvendelse af spild**

**Brug af wireshæring**

**Genanvendelse – Gravsten genanvendes 100% i dag**

**Genbrug. Skal ikke foregå i smug men frem i lyset.**

**IGEP**

**Arbejds miljø i fokus**

**Samarbejde med arbejdstilsynet**

**Ansættelsesvilkår skal være gennemsigtige og rationelt  
begrundede**

**Gravsten skal sikres med at vælte**

**GDPR – Omgang med persondata**



## Restaurering, også en slags genbrug



**Vor Frue i København gennemgår sandstens restaurering**

**Rådvad Stenhuggeri - en del af Danske Stenhuggerier**

**20 faglærte sandstenshuggere**

**Læring der er til svendep prøve disse dage.**

## Hvordan skal det nogensinde gå



**Gamle gravsten skal opbevares og sorteres efter mulig genbrug**  
**De skal transporteres til et produktionssted**  
**De skal have fjernet op siden**  
**Der skal udføres ny poleret eller ru overflade**  
**Kanter og skår skal repareres**  
**Stenen skal transporteres til en udstillingsplads**

## Herefter tog arbejdet hurtig fart



- Genbrugsgravsten udformes af sløjfede gravsten
- Den sløjfede gravsten ombearbejdes til genbrug
- Der sorteres
- Indhuggede skrifter slibes væk, så de ikke er synlige
- Der sorteres
- Påsatte bronze afmonteres og stenen slibes plan
- Der sorteres
- Herefter formes stenen til ønskede tilsætning og overflade
- Inskriptioner, efterskrifter og dekorationer påføres som på en ny gravsten
- Kunden kan vælge om der skal monteres et bronzeemblem foran på stenen som synligt tegn på, at det er en genbrugssten
- Gravstenen har fået et nyt liv og kan igen placeres på kirkegården og blive et mindested for de efterladte

## Der skal være realiteter bag påstanden om genbrug

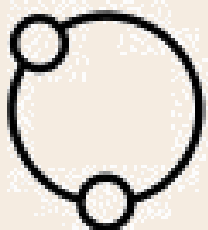


Der er altid nogle som er klogere end os, når vi taler om miljø og bæredygtighed.

Danske Stenhuggerier har valgt at få foretaget målinger i egen produktion, så vi kan stå inde for de tal, undersøgelse viser.

Alle beregninger er foretaget af uafhængig rådgiver.

# Transition, Århus



## Transition

Rådgiver indenfor cirkulær økonomi, bæredygtighed og grøn omstilling

Arbejder med overgang fra det forbrugende samfund til bæredygtige og cirkulære løsninger

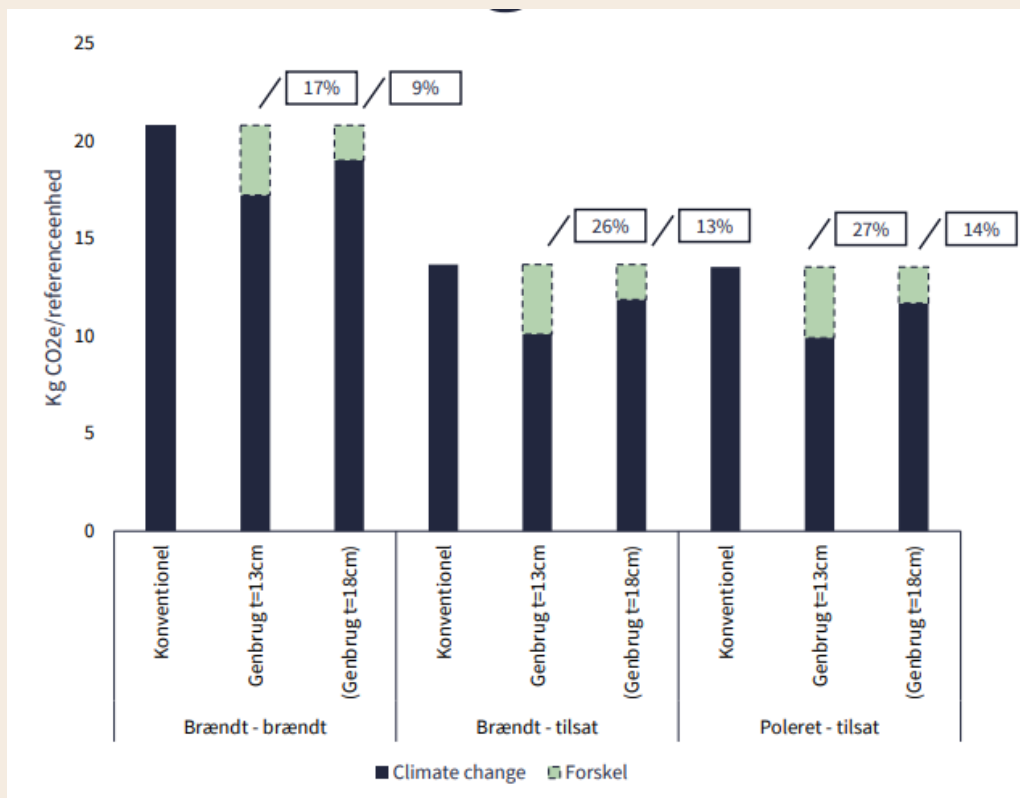
LCA – Livscyklus analyse. Skal verificeres af uafhængigt organ

LCA-notat baseres på konsulentfirmaets målinger på sten, formater, overflader, processer, transportrutiner.

Af det følger:

Der er udfærdiget et LCA-notat, og ikke en fuld LCA med tredjeparts verificering. Beregninger i LCA-notatet er foretaget i vores egen produktion i Give og analyseret af ekstern uvildig rådgiver.

# CO2-aftryk for genbrugsgravsten



Målinger af CO2-aftrykket på genbrugt gravsten sammenlignet med en ny gravsten på en 55 x 40 cm sten i tre forskellige overfladebehandlinger .

- CO2-aftrykket for en genbrugsgravsten er 9-27 % lavere end for en ny gravsten
- Der er gennemført målinger for fremstilling af en 12 cm genbrugsgravsten med udgangspunkt i en 13 cm en hhv. en 18 cm sten
- Nu mere forarbejdning, nu mere CO2 forbruges

## Udstillinger i udvalgte afdelinger

Der er udarbejdet skilt til udstillingen af genbrugsgravsten.

Her er der information om genbrugsgravsten med kommunikation, som er godkendt af vores ekstern rådgiver.



## Bevis på genbrugsgravsten

Kunden kan, hvis kunden ønsker det, uden beregning få monteret 'Genbrugsgravstensemblem' i bronze.





# Bevis på genbrugsgravsten

Kunden modtager et bevis for, at der er købt en genbrugsgravsten, hvis det ønskes



## GENBRUGSGRAVSTEN

Gravstenen udformet til:

er en genbrugsgravsten bearbejdet hos Danske Stenhuggerier.

Når man har valgt en genbrugsgravsten er CO2 aftrykket mindre.

Hos Danske Stenhuggerier er der ifølge egne\* beregninger 9-27 % mindre end ved en traditionel produceret gravsten.

Fremstillingen af genbrugsgravstenen sker på følgende måde:

- Genbrugsgravsten udformes af sløjfede gravsten, hvor de pårørende har givet samtykke til at gravstenen må genanvendes.
- Den sløjfede gravsten ombearbejdes nænsomt til genbrug og al produktion sker i Danmark.
- Ved indhuggede skrifter slibes stenen ned, så de ikke er synlige. Ved påsatte bronzebogstaver afmonteres disse og stenen slibes plan. Herefter formes stenen til ønskede tilsætning og overflade.
- Inskriptioner, efterskrifter og dekorationer kan påføres som på en ny gravsten.
- Man vælger, om der skal monteres et bronzeemblem foran på stenen som synligt tegn på, at det er en genbrugssten.



\* Der er udfærdiget et LCA-notat, og ikke en fuld LCA med tredjeparts verificering. Beregninger i LCA-notatet er foretaget i vores egen produktion i Ølve og analyseret af eksterne uafhængige rådgivere.

# Udstillinger



I hver region vil der være minimum en udstilling med genbrugs-gravsten, hvor et område med 8-12 eksempler vil kunne ses.

Genbrugsgravstenene kan i starten ses i følgende afdelinger:

- Frederiksberg
- Slagelse
- Frederikssund
- Viby J.
- Horsens
- Holstebro
- Viborg
- Give
- Nørresundby
- Jerne
- Sønderborg
- Fredericia
- Odense

# Hvordan går det så?



Kunderne er stadig lige uforberedte når de kommer

Der er ikke overskud til at høre om Co2 belastning

Det skal være en smuk sten

”Det var da en god idé. Det ville min Mor være blevet glad for”

# Hvor går vi videre herfra?



**Genbrugsgravsten løser ikke klodens klimaproblemer**

**Gravstedsbrev skal indeholde bestemmelse om genbrug**

**Hvis sten skal kunne genbruges er opbevaring og håndtering vigtig**

**Tag stenhuggeren med på råd ved nye afdelinger.**

**Vi skal være aktive for at bevare og forny dansk kirkegårdskulter.**

**Formidling af vigtigheden af et mindested på kirkegården**

**For mange er det gravstenen der starter sorg- og helingsprocessen**

**Folkemøde**

# Tak for jeres opmærksomhed



Danske Stenhuggerier A/S  
Malervej 1 · 8766 Nørre Snede · Telefon +45 70 225 650  
E-mail: [danske@stenhuggeri-as.dk](mailto:danske@stenhuggeri-as.dk) · [www.danske-stenhuggerier.dk](http://www.danske-stenhuggerier.dk)